

Środa, 17 maja

nr 56/2023 (288) | DARMOWA GAZETA MIEJSKA

ISSN 2720-0701 | NAKŁAD: 60 000

600 LAT ŁODZI
EX NAVICULA NAVIS

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

VADEMECUM
HISTORII ŁODZI
ODC. 18.

strona 7

DRUGIE
NARODZINY
MIASTA

KAMIENICE PRZY PIOTRKOWSKIEJ PIĘKNIEJĄ

JESZCZE W TYM ROKU BUDYNKI
POD NUMERAMI 102, 105 I 118 ODZYSKAJĄ DAWNY BLASK **strona 3**

AKTUALNOŚCI

RUSZAJĄ
ZAPISY
NA PÓLKOLONIE

strona 2

AKTUALNOŚCI

CORAZ WIĘCEJ
DRZEW
W MIEŚCIE

strona 3

WYDARZENIA

ŁÓDŹ
DESIGN
FESTIVAL

strona 5

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

FOTO: LODZ.PL

MUZYKA

GRATKA, A NAWET TRZY, DLA FANÓW ELECTRO

600. Urodziny Łodzi będą obfitowały w muzyczne wydarzenia nie tylko za sprawą gwiazd, które wystąpią podczas głównych obchodów jubileuszu. Atrakcje czekają także na fanów techno – aż trzy duże imprezy!

Zeszłoroczny powrót do Łodzi Parady Wolności – mimo deszczu – przyciągnął do miasta kilka pokoleń fanów techno. Impreza udała się tak bardzo, że organizatorzy nie mieli wątpliwości co do jej kontynuowania.

Tegoroczna edycja parady została zaplanowana na koniec wakacji – na sobotę, 26 sierpnia. Data została zmieniona z lipcowej, żeby nie kolidowała z wakacyjnymi wyjazdami i więcej osób mogło wziąć udział w łódzkim święcie muzyki.

Dwie kolejne imprezy szykowane są na czerwiec, przed świętem Bożego Ciała. Pierwszą jest znany już Ravekjavik, czyli polsko-islandzka kolaboracja, która co roku zaprasza gości w ciekawe, industrialne przestrzenie.

3 czerwca będą to dawne budynki Łódzkiego Zakładu Technologicznego przy ul. Wólczańskiej 55/59. Z najciekawszych wydarzeń w line-upie imprezy warto wymienić eksperymentalny koncert łódzkiej Akademii Muzycznej z Iceland Music Export.

Wreszcie w środę, przed sa-

mym świętem, będziemy mieli okazję posłuchać jednej z największych na świecie gwiazd electro – Westbama. Twórca festiwalu Mayday i hymnów berlińskiej Love Parade będzie jednym z wielu artystów, których usłyszymy w willi w parku Poniatowskiego na Labiryncie. Tegoroczna edycja festiwalu zaplanowana jest na 7 czerwca.

Aha

FOTO: LODZ.PL

RUSZYŁY ZAPISY

PÓŁKOŁONIE W ŁODZI 2023

Z okazji 600. urodzin Łodzi na miejskich półkoloniach na najłódzszych łódzian czekać będzie rekordowa liczba miejsc – 15 000!

Bogatą ofertę półkolonijną przygotowały 73 szkoły i inne placówki oświatowe, a także Orientarium Zoo Łódź, EC1 Łódź, Aquapark Fala, MOSiR, Miejska Strefa Kultury oraz Muzeum Miasta Łodzi.

Jak zapisać dziecko na półkolonie?

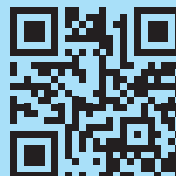
Zapisy na półkolonie odbędą się przy wsparciu elektronicznego systemu zgłoszeń. Rejestracja rozpocznie się w środę, 17 maja, o godz. 12:00 i potrwa do wyczerpania miejsc. Ich liczba jest ograniczona, decyduje kolejność zgłoszeń. Rodzic może zgłaszać tylko własne dzieci. Dziecko musi mieszkać w Łodzi i uczyć się w klasach I-VI.

Red

INFO

Szczegóły
oraz zapisy:
lodz.pl/lato

Z WŁÓKIENNICZEJ NA PIOTRKOWSKĄ

Nowy pasaż w centrum

W lipcu zakończą się prace przy budowie pasażu łączącego ul. Piotrkowską z ul. Wschodnią.

Dzięki jego budowie pieszym i rowerzystom łatwiej będzie dostać się z największego łódzkiego deptaka na zrewitalizowaną ul. Włókienniczą. Nowe przebiecie kwartału jest efektem współpracy władz Łodzi z inwestorem prywatnym.

Wejście na pasaż będzie prowadziło przez bramy kamienic znajdujących się przy ul. Piotrkowskiej 22 i ul. Wschodniej 45. W kwietniu rozpoczęło

się wyburzanie muru oddzielającego od siebie podwórka, które mają stać się nowym ciągiem pieszym. Przez kilka najbliższych tygodni zobaczymy robotników przy zagospodarowywaniu terenu, porządkowaniu i pracach przygotowawczych pod nowe nasadzenia zieleni. Po przebudowie pojawią się tu liczne krzewy, trawy ozdobne i kwiaty. W nowym pasażu nie zabraknie oświetlenia i ławek. Ostatnim elementem nowego przebiecia będzie montaż ogrodzenia i stylowej, ażurowej furtki.

ML

RAPORT Z REMONTÓW DRÓG

w środę, 17 maja

- ul. Bronisin (od granic miasta do ul. Paprociowej)
- ul. Senatorska (od ul. Łęczyskiej do ul. Sosnowej)
- ul. Brzozowa (w rejonie skrzyżowania z ul. Senatorską)
- ul. Kraszewskiego (od ul. bez nazwy do ul. Przyborowskiego)
- ul. Zastawna (od ul. Rudzkiej do ul. Lucernianej)
- ul. Konopnickiej (od ul. Kurczaki do ul. Rolniczej)
- ul. Karpia (od ul. Kilińskiego do końca)
- ul. Królewska (od ul. Strażackiej do ul. Kosynierów Gdyńskich)
- ul. Przyborowskiego (od ul. Kraszewskiego w kierunku ul. Kilińskiego)
- ul. Michała
- ul. Mokra

w czwartek, 18 maja

- ul. Kopalniana (od ul. Elewatorowej do ul. Suszarnianej)
- ul. Transportowa (od ul. Kolumny do ul. Małego Rycerza)
- ul. Suszarniana (od ul. Kopalnianej do ul. Kolumny)
- ul. Gatunkowa (od ul. Elewatorowej do ul. Małego Rycerza ul. Wolborska)
- ul. Marynarska
- ul. Górnicza
- al. Kościuszki – remont cząstkowy

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE

KIESZONKOWIEC ZATRZYMANY NA GORĄCYM UCZYNKU

Na rynku przy ul. Ceglanej policja zatrzymała 47-letniego sprawcę kradzieży szczególnie zuchwałej. Podejrzany wpadł w ręce mundurowych zaraz po tym, jak na ich oczach

ukradł portfel. W przeszłości był notowany, a ostatnie przestępstwo popełnił w warunkach recydywy. Za to przestępstwo grozi kara pozbawienia wolności do lat 8.

red

Trzy kamienice przy Piotrkowskiej ODZYSKAJĄ DAWNY BLASK

Nowe elewacje, zielone podwórka i przebudowane kamienice. Rok 2023 to odnowione podwórko przy ul. Piotrkowskiej 102, a na liście uratowanych kamienic znajdują się kamienice pod numerami 115 i 118. W kompleksowo wyremontowanych budynkach powstaną mieszkania komunalne, lokale usługowe i pracownie dla artystów.

Piotrkowska 118

Przy ul. Piotrkowskiej 118 prace trwają we wszystkich siedmiu budynkach wchodzących w skład posesji. W części frontowej demontowane są schody oraz układane są warstwy izolacyjne, podobnie jak w pozostałych, w których wykonywane są też elementy konstrukcyjne II piętra. Najważniejsze roboty do wykonania w najbliższym czasie to wymiana stropów na gęstożebrowe oraz wykonanie stropów żelbetowych. W najbliższych tygodniach planowane są prace przy wymianie dachów w tych trzech budynkach, jak również osuszanie i odgrzybianie fundamentów. Po remoncie uwzględniony zostanie historyczny charakter XIX-wiecznej

kamienicy. Przez podwórko przebiegać będzie pasaż wewnętrzny prowadzący od ul. Piotrkowskiej 118 do pasażu Schillera i pl. Komuny Paryskiej oraz do pofabrycznych budynków przy ul. Sienkiewicza 61A i 63. W budynku znajdują się mieszkania komunalne, biuro, Fundacja Centrum Praw Kobiet, pracownie artystyczne i lokale usługowe. Podwórko będzie na nowo zorganizowane jako miejsce rekreacji dla mieszkańców. Znajduje się w nim kilka cennych drzew, które zostaną zachowane: klon srebrzysty i zwyczajny, kasztanowiec zwyczajny, brzoza brodawkowata i lipa drobnolistna.

Piotrkowska 115

Ekipy budowlane wymurowały już ściany poddasza, attyki i ścianki działowe w piwnicy. Wykonano też wieńce żelbetowe i elementy dachu, przygotowano podłoże pod nowe posadzki oraz oszalowano schody. Trwają roboty przy instalacjach – elektrycznej i kanalizacyjnej – oraz powstaje system oddymiania. W najbliższych dniach zaplanowano montaż elementów blacharskich dachu, rynien i rur spustowych. Rozpocz-

nie się montaż nowego przyłącza wody z ul. Piotrkowskiej, a także elementów instalacji wentylacyjnej. Po remoncie zmienią się układy pomieszczeń, pojawiają się dodatkowe okna i balkony. Nadbudowane zostanie poddasze, które będzie oddane na cele użytkowe. Powstanie również dodatkowe pomieszczenie w budynku na rowery i wózki, schodolaz i sprzęt ogrodniczy dla mieszkańców. W kamienicy będą mieszkania komunalne, mieszkania chronione, świetlica – Centrum Aktywności Lokalnej, lokal usługowy i pracownie twórcze. Istniejący zjazd od strony al. Kościuszki zostanie zachowany. Urządzony zostanie teren zewnętrzny budynku. Powstanie zielony skwer, pojawią się krzewy i rośliny ozdobne, w tym pergole porośnięte zielenią pnącą, ławki i huśtawki.

Piotrkowska 102

Trwają prace przy budowie nowej nawierzchni podwórza. Nową posadzkę stworzą m.in. pofabryczne płyty z łódzkich fabryk. Ponadto w ostatnich tygodniach realizowano prace we wnętrzach kamienicy – głównie renowację sto-

larki drzwiowej i okiennej. W najbliższym czasie wykonawca rozpocznie nasadzenie zieleni.

W zakres remontu kamienicy przy ul. Piotrkowskiej 102 wchodzi odnowienie elewacji od strony podwórza i zagospodarowanie podwórza. Odtworzone będą detale, takie jak parapety czy gzymsy. W posadzkę podwórza zostaną wbudowane historyczne płyty żelwne, pochodzące, np. z wyburzonych łódzkich fabryk. Podwórko zachowa obecny układ z uwzględnieniem sezonowych ogródków gastronomicznych. Budynek nadal będzie miał funkcje usługowo-biurowe: Łódzkie Towarzystwo Fotograficzne, Fundacja Ulicy Piotrkowskiej, I piętro w budynku frontowym oraz część oficyny południowej biura Urzędu Miasta.

red

Piotrkowska 118

Piotrkowska 115

Piotrkowska 102

MARATOŃSKA, MONIUSZKI, PASAŻ SCHILLERA

Coraz więcej drzew w Łodzi

Sezon nasadzeń drzew na terenie Łodzi rozpoczął się na dobre! Nowe rośliny pojawiły się już na ulicach Maratońskiej i Moniuszki, a w kolejce czekają już następne.

Nasadzenia w centrum to tylko część zielonego planu na 2023 r. W mieście ma się pojawić prawie 60 tys. drzew, co w połączeniu z ubiegłorocznymi akcjami da okrągłą i imponującą liczbę 100 tys. sadzonek! Nowe drzewa, posadzone w ostatnich tygodniach,

cieszą już oko na ulicach: Maratońskiej (na odcinku między ul. Przelajową a ul. Retkińską), Moniuszki, Strzelców Kaniowskich (od ul. Zielonej do ul. 6 Sierpnia), a także na przebudowywanym właśnie pasażu Schillera. To m.in. klony, głogi, kasztanowce i niezwykle ozdobne śliwy pissardii. Pierwsze miejsce nasadzeń – ul. Maratońska – wybrali łodzianie w głosowaniu internetowym. Wkrótce kolejne nasadzenia w pozostałych dzielnicach –

na ulicach Legionów, Mielczarskiego, Przybyszewskiego, Wojska Polskiego i Bulwarach Północnych. To już stały element przebudowy miasta – w każdym możliwym miejscu i podczas realizacji każdej miejskiej inwestycji poszerzane są zielone zasoby. Likwidowane będą dzięki temu miejskie wyspy ciepła, a z każdym rokiem rosnące drzewa stwarzać będą coraz bardziej komfortowe warunki dla okolicznych mieszkańców.

PaW

NOWY TERMIN

KIEDY POJEDZIEMY TUNELEM?

Według pierwotnych planów tunel średnicowy pod Łodzią powinien być już otwarty. Wstępnie zakładano, że już od roku łodzianie powinni jeździć pociągami między dworcami Łódź Kaliska i Łódź Fabryczna. Działać miał już także przystanek Łódź Śródmieście, ale ten plan się nie udał, są kolejne opóźnienia. PKP Polskie Linie Kolejowe podpisały niedawno aneks, który zakłada, że prace potrwają kolejny rok. A kiedy ruszą pociągi?

Tunel średnicowy pod Łodzią ma połączyć dworzec Łódź Fabryczna z dworcem Łódź Kaliska, a także dworcem Łódź Żabieniec. To inwestycja ważna nie tylko dla ruchu pociągów podmiejskich czy Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, ale

również dla pociągów dalekobieżnych. Teraz część połączeń omija Łódź, a nawet jeśli składy przez miasto jadą, to nadkładają drogi, przejeżdżając linią obwodową m.in. przez dworzec Łódź Chojny. To znacznie wydłuża podróż. Dzięki inwestycji wartej prawie 2 mld zł ma się to zmienić. Pociągi będą przejeżdżać przez Łódź znacznie szybciej, a mieszkańcy będą mogli dostać się pociągami do ścisłego centrum dzięki powstającemu właśnie w zbiegu ul. Zielonej i al. Kościuszki przystankowi Łódź Śródmieście.

Kiedy zakończenie prac?

Z aneksu, który podpisały PKP PLK wynika, że zakończenie prac będzie możliwe najwcześniej w 2024 r. Pierwsze pociągi pojadą tunelem w 2025 r. Skąd takie opóźnienia? – Wpływ na tempo i postępek prac ma wzrost kosztów inwestycji, które wynikają m.in. z inflacji, pandemii Covid-19 oraz wojny w Ukrainie. Konflikt z naszą wschodnią granicą spowodował również odpływ

To jednak nie wszystkie powody. Tarcze TBM, które wiercą tunel pod Łodzią, również napotykać na problemy. – Postęp drążenia zależy od warunków geotechnicznych. Maszyny przechodzą przez zróżnicowany teren: zawadzone grunty, twarde i duże głazy, piaski. TBM przechodzą na bieżąco serwis np. w głowicy TBM wymianę narzędzi skrawających oraz dysków tnących – dodaje Wilguśiak.

Gdzie są tarcze?

Prace przy drążeniu tunelu cały czas trwają. Większa maszyna, czyli „Katarzyna”, jest już na wysokości przyszłego przystanku Poleśie, obok Manufaktury. Wkrótce zacznie przebiegać się do Śródmieścia w stronę przyszłego przystanku przy al. Kościuszki. Ten etap będzie wyjątkowo skom-

plikowany, bo tunel będzie drążony pod miejską zabudową. Oznacza to konieczność wyburzenia części kamienic, a także czasowej przeprowadzki lokatorów z budynków, które zostaną. Mniejsza tarcza, czyli „Faustyna”, jest teraz w komorze

rozgałęziającej na Kozinach i wkrótce zacznie wiercenie tunelu w stronę dworca Łódź Żabieniec. JB

części pracowników zatrudnianych przez podwykonawców, którzy wymagali zastąpienia – wyjaśnia Rafał Wilguśiak z PKP PLK.

PRZETARG

RĄBIEŃSKA
CZEKA NA PRZEBUDOWĘ

Zarząd Inwestycji Miejskich otworzył oferty w przetargu na przebudowę ul. Rąbieńskiej na odcinku od ul. Szczecińskiej do ul. Traktorowej (wraz ze skrzyżowaniem).

Wpłynęły cztery oferty. Firma Trakcja SA zadeklarowała, że wykona zadanie za 95 638 976,48 zł, Strabag Sp. z o.o. zaoferował 114 978 826,93 zł. Konsorcjum firm KOBYLARNIA SA i MIRBUD jest w stanie

przebudować ul. Rąbieńską za 117 579 132,29 zł. Najdroższą ofertę złożyło Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. z o.o. – 138 610 545 zł. Przed inwestorem analiza złożonych dokumentów. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, jesienią zostanie podpisana umowa i wykonawca będzie mógł przystąpić do pracy. Inwestycja będzie realizowana w dwóch etapach.

Najpierw wykonawca opracuje projekt uwzględniający wytyczne stawiane przez miasto. Drogi muszą być przyjazne dla wszystkich uczestników ruchu drogowego, nie może więc zabraknąć chodników, dróg rowerowych i zieleni. Inwestor przewiduje roboty budowlane na lata 2026–2027. Budżet przeznaczony na całość inwestycji to 110 mln zł.

Red

Masz rozpoznany:

- Toczeń układowy
- Łuszczycowe Zapalenie Stawów
- Dna moczanowa

❗ Dotychczasowe leczenie nie przynosi efektów? Zgłoś się na bezpłatną konsultację do naszych Specjalistów z dziedziny reumatologii.

📍 Przychodnia SOMED CR

• Al. Piłsudskiego 9 • 90-368 Łódź • Tel. 42 633 11 26 / 516 127 619

ŁÓDŹ DESIGN FESTIVAL

PROJEKTUJĄ LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ

W czwartek, 18 maja, startuje tegoroczna edycja Łódź Design Festivalu! W programie, jak zawsze, wyjątkowe wystawy, spotkania i konkursy.

W czasach coraz to nowszych kryzysów i wyzwania jedną z najbardziej problematycznych i pociągających zarazem kategorii jest przyszłość. Jaka będzie i co możemy zrobić, by była lepsza? Jedno jest pewne – nie zaprojektujemy lepszej przyszłości, jeśli wcześniej nie będziemy mogli jej sobie wyobrazić. I to właśnie pod znakiem przyszłości i jej rozmaitych wyobrażeń zaplanowano tegoroczną edycję Łódź Design Festival, a razem z nią wystawy,

wykłady i rozmowy. Już po raz 17. poprzemysłowa przestrzeń Łodzi stanie się miejscem tętniącym polskim (i nie tylko) designem. Między 18 a 28 maja w Fabryce Sztuki (ul. Tymienieckiego 3) odbędą się wystawy, wykłady, warsztaty oraz porywające rozmowy, w których udział wezmą uznani polscy projektanci, architekci i teoretycy designu. Motyw tegorocznej edycji to „Future Perfect”. Oficjalne otwarcie festiwalu odbędzie się w czwartek o godz. 18:00 w Art Inkubatorze, ul. Tymienieckiego 3, budynek C. Tego dnia przyznane zostaną także nagrody w konkursie „make me!”.

RedKu

FOTO: MAT. PRAS.

INFO

Pełny program dostępny na lodzdesign.com lub po zeskanowaniu kodu QR:

EKOLOGIA emocjonalna

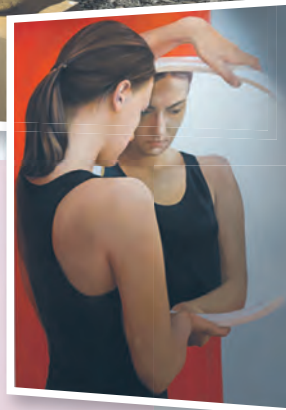
Jeszcze do wtorku, 23 maja, w Akademickim Centrum Designu na Księżym Młynie 13/15 można oglądać wystawę „Emotional Ecology”.

Wystawa zwraca uwagę na problemy ekologii w niestandardowy sposób i zdecydowanie rozszerza definicję „środowiska”. – Prace prezentowane w przestrzeni skupiają się na relacji między konkretnym miejscem a osobą, która w nim występuje – tłumaczy Magdalena Komborska, kuratorka wystawy. – Arty-

ści koncentrują się na tym, w jaki sposób kształtują się obszary, w których mamy okazję przebywać. Obejrzymy tu więc m.in. dzieła Agaty Przyżyckiej, dedykowane ciału i fizyczności, kostiumy Pawła Kaźmierowskiego oraz pracę „Życie w liniach” łódzkiej artystki, Izabeli Jurczyk. Oprócz tego dostępne są także fragmenty realizacji „Cała Ziemia Parkiem Narodowym” Agnieszki Brzeżańskiej, filmy „Drapieżne serca” Katarzyny Swinarskiej, które opisują emocje

artystek-matek, chcących być aktywnymi zawodowo i walczących o wartości wyznawane przez kobiety, oraz emocje twórczyń, które świadomie nie zdecydowały się na macierzyństwo. Honorata Martin prezentuje pracę „Honorata i Sasko”, dokumentującą troskę o bezbronnego psa, a Krzysztof Maniak – w cyklu pięciu wideo – porusza kwestię bliskości z naturą i cielesnej konfrontacji z przestrzenią. Ponadto Paula Drzewiecka-Heftowicz przedstawia cykl „Dotyk roślin”,

w którego skład wchodzi biodegradowalna, zrobiona tylko z włókien roślinnych kolekcja ubrań dla dzieci borykających się z atopowym zapaleniem skóry. Wydarzenie jest częścią programu „Design w procesie”. Wystawę można oglądać w środę, 17 maja, w godz. 11:00–15:00 oraz od 18 do 23 maja w godz. 12:00–19:00. Wstęp bezpłatny. Red

DZIEJE SIĘ W ŚRODĘ

Spacer śladami bohaterów

O godz. 11:00 filia nr 73 Biblioteki Miejskiej w Łodzi (ul. Piękna 35/39) zaprasza na wycieczkę śladami bohaterów powieści „Cafe złoto Lowenstadt” i jej kontynuacji – „Czarna droga”, łódzkiej pisarki, Ewy Anny Michalskiej. Trasa spaceru obejmie m.in. Stary Cmentarz przy ul. Ogrodowej, kościół na ul. św. Jerzego (obecnie kościół garnizonowy) ul. Legionów, ul. Gdańską i ul. Mielczarskiego. Orowadzać będzie autorka książki wspólnie z Moniką Wilanowską, łódzką przewodniczką. Start przy bramie cmentarnej części katolickiej.

Obowiązują zapisy: 571 553 073.

Mudry – gesty, które leczą

Mudry to starożytne gesty rąk, inaczej joga dłoni. Przynoszą zdrowie i spokój ducha oraz łagodzą symptomy powszechnie występujących chorób.

O godz. 11:30 w filii nr 37 Biblioteki Miejskiej w Łodzi (ul. Sienkiewicza 67 wejście od ul. Nawrot) rozpocznie się spotkanie warsztatowe z bioenergoterapeutą Jarosławem Warchockim i Marzeną Andrzejewską-Warchocką z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi, którzy wyjaśnią, jak należy ćwiczyć jogę palców, by polepszyć samopoczucie i poprawić stan zdrowia. Wstęp wolny.

DZIEJE SIĘ W CZWARTEK

Tęcza z makramy

O godz. 14:30 filia nr 56 Biblioteki Miejskiej w Łodzi (ul. Sacharowa 63) zaprasza na warsztaty z robienia makramy. Jeśli chcesz stworzyć piękną ozdobę do swojego domu, koniecznie tam zajrzyj. – Bardzo popularną dekoracją stała się ostatnio tzw. Rope Rainbow, czyli zawieszka w kształcie tęczy, wykonana za pomocą liny. Zapraszamy wszystkich chętnych, którzy chcą wykonać ją samodzielnie – zachęcają organizatorki. Wstęp wolny.

Przeгляд westernów

Na godz. 17:00 w Mediatece MeMo (ul. Moniuszki 5) zaplanowano przegląd westernów cz. 4. Tym razem Clint Eastwood wystąpi w roli członka armii Skonfederowanych Stanów Ameryki (film z 1976 r.). Wstęp wolny.

Seniorzy z Łodzi napisali maturę!

Maj, miesiąc matur, oraz jubileusz 600-lecia miasta to świetne okazje, by przypomnieć sobie lata młodości! Łódzcy seniorzy podeszli do egzaminu dojrzałości z wiedzy o Łodzi. Dom pomocy społecznej przy ul. Rudzkiej zorganizował dla swoich mieszkańców małą podróż w czasie.

Do testu przystąpiło 25 osób. Jak przystało na maturę, przewodniczący trzyosobowej komisji egzaminacyjnej otworzył kopertę z arkuszami, a następnie komisja rozdała je zdającym. Test był złożony z 15 pytań dotyczących Łodzi. Ich zakres był szeroki, seniorzy musieli odpowiedzieć na pytania o historię, infrastrukturę i kulturę.

– Egzamin był wymagający, ale dał mi wiele frajdy. Cieszę się, że mogłam ponownie przystąpić do matury i sprawdzić swoją wiedzę – mówi Pani Barbara, jedna z senierek-maturzystek.

Po udzieleniu przez wszystkich przystępujących do matury odpowiedzi zebrano arkusze. Następnie komisja egzaminacyjna rozpoczęła sprawdzanie egzaminów. Za każdą prawidłową odpowiedź można było zdobyć 10 punktów. Mak-

symalną liczbę punktów zdobyli panie Mirosława i Wiesława, a także panowie Tomasz i Krzysztof. Za zwycięstwo otrzymali dyplomy Najlepszego Maturzysty i drobne prezenty. – Nie sądziłem, że uda mi się uzyskać najlepszy wynik. Jestem tym bardzo zaskoczony, ale również szczęśliwy. Jestem pasjonatem Łodzi. Bardzo wiele czytałem na jej temat. Myślałem, że temu zawdzięczam zwycięstwo – stwierdza pan Krzysztof, laureat Małej Matury 2023 r.

Egzamin miał zapewnić nie tylko dobrą zabawę mieszkańcom domu pomocy społecznej, ale również aktywizację osób starszych. – Mieszkańcy bardzo przeżywają maturę, podobnie jak i my! Jeżeli spodoba się proponowana formuła, będziemy ją powtarzać w kolejnych latach z udziałem mieszkańców innych domów pomocy społecznej – zapowiada dyrektorka DPS-u przy ul. Rudzkiej, Elżbieta Jaszczak. OHO

Nad przebiegiem egzaminu czuwała komisja. Seniorzy poradzili sobie wzorowo!

REKLAMA

ZDROWY SENIOR

ŁÓDZKI TEST SŁUCHU – „JAK SŁYSZĄ NASI SENIORZY”

BEZPŁATNE

badanie słuchu dla osób 60+

Gorzej słyszysz, masz wrażenie że pogorszył Ci się słuch? Weź udział w bezpłatnych badaniach słuchu przeznaczonych dla seniorów.

Narząd słuchu jest wyjątkowo wrażliwy i delikatny, dlatego należy o niego szczególnie dbać.

Pogorszenie słuchu może mieć negatywne skutki - odbijać się na relacjach z bliskimi i utrudniać nam codzienne sprawy.

Utrata słuchu może wystąpić w każdym wieku, jednak najczęściej dotyka osób starszych. Mówi się, że ubytek słuchu jest trzecią najczęstszą chorobą występującą wśród ludzi dorosłych.

Jego najczęstszymi przyczynami jest wiek lub narażenie na hałas.

Pojawia się stopniowo, dlatego często jest lekceważony zarówno przez osoby chore jak i ich otoczenie.

Trzeba wiedzieć, że w większości przypadków następstwem pogorszenia słuchu można zapobiec, wystarczy tylko odpowiednio zadziałać.

Dlatego warto skorzystać z darmowych badań.

Wszystkie osoby powyżej 60 roku życia mieszkające w Łodzi zostały objęte akcją badania słuchu i mogą skorzystać z badań bezpłatnie.

Badanie będzie trwało około 20 minut. Po jego przeprowadzeniu pacjent otrzyma szczegółowy dokument z indywidualnym wynikiem pomiaru.

Wynik omówi z nim Dyplomowany Protetyk Słuchu i zaproponuje kolejne działania.

Uwaga! Konieczna jest wcześniejsza rejestracja telefoniczna.

INFO

SYMPTOMY UTRATY SŁUCHU

Jeśli...

- często prosisz o powtórzenie słów lub zdań
- nie słyszysz dobrze osób, z którymi rozmawiasz przez telefon
- głośność telewizora ustawiona przez Ciebie przeszkadza innym
- słyszysz dzwonienie lub szumy w uszach

....może to być symptom utraty słuchu. Warto w tym celu skonsultować się z lekarzem i zrobić badanie słuchu.

INFO

TERMIN BADANIA:
17-31 maja

GODZINY BADANIA:
08:00-16:00

MIEJSCE BADANIA:

Gabinet Omnifon, ul. Drewnowska 43
(naprzeciwko Manufaktury)

Rejestracja pod numerem telefonu:
512 063 199

lub

Gabinet Omnifon, Plac Niepodległości 4
(stary Uniwersal)

Rejestracja pod numerem telefonu:
789 806 878

ORŁY
MEDYCYNY

LAUREAT KONKURSU

2022

!omnifon

REFORMY GOSPODARCZE

ODC. 18.

DRUGIE NARODZINY MIASTA

FOTO: MATERIAŁY ARCHIWALNE

W naszym cyklu o dziejach Łodzi dochodzimy do bardzo ważnego momentu, czyli przejścia od osady rolniczej do fazy fabrycznej i w zasadzie narodzin zupełnie nowego miasta.

Choć przemiana i rozwój miasteczka dokonały się w miarę szybko, to jednak proces ten przebiegał etapami, a zapoczątkowały go reformy rządu Królestwa Polskiego, którego namiestnikiem był książę gen. Józef Zajączek, a ministrami m.in. książę Franciszek Ksawery Drucki-Lubecki i hrabia Tadeusz Mostowski. Dla rozwoju Łodzi kluczowa była oczywiście postać ówczesnego prezesa Komisji Województwa Mazowieckiego, Rajmunda RembIELIŃSKIEGO, odpowiedzialnego za dzisiejszego wojewodę.

Szklane wizje

Ciekawostką jest fakt, że początki przemysłu na terenie dzisiejszej Łodzi wiążą

się nie z włókiennictwem, a ze szklarstwem. W Łodzi i jej najbliższych okolicach – jeszcze w okresie przedrozbiorowym – rozwinął się przemysł szklarski, co miało związek z dużymi zasobami i niską ceną drewna. Już w połowie XVIII w. czynna była huta szkła w Lućmierzu, a jeszcze przed końcem stulecia powstała huta szkła pod Chojnami, następna – między wsią Kały a Sokołowem, a kolejną uruchomiono w Radogoszczu. Na początku XIX w. działały też huty szkła na gruntach dawnych wsi Rogi i Jagodnicy. Były to na owe czasy dość duże zakłady, zatrudniające po kilkudziesięciu robotników, a np. huta szkła Wojciecha Wyszynskiego w Żabieńcu była w latach 20. XIX w. jedną z większych w Królestwie Polskim. Tym samym w okolicy powstało pewne zaplecze produkcyjne i choć wiele hut upadło, to pozostały kolonie robotnicze.

Pomysł na włókiennictwo

Warto przypomnieć, że pierwsze projekty przekształcenia Łodzi w ośrodek przemysłowy wyszły z kręgów miejscowego społeczeństwa, o czym już w 1815 r. pisał do władz zwierzchnich łódzki burmistrz, Szymon Szczawiński. Jednak namiestnik Zajączek wydał wiążące postanowienia dopiero 18 września 1820 r., po zapoznaniu się z wynikami wizytacji RembIELIŃSKIEGO, który objechał konno te rejony w lipcu 1820 r. W Królestwie Polskim, poza staropolskim okręgiem przemysłowym, dominowało rolnictwo. Szczególnie wyraźny stał się jednak brak sukna i płótna, czego przyczyną było oddzielenie od dawnego wielkopolskiego okręgu włókienniczego, który zajęły Prusy. Niewielka produkcja, przeważnie skupiona na wsi, nie mogła zaspokoić rosnącego popytu na wyroby włókiennicze. Obok potrzeb wewnętrznych ze strony ludności i wojska ważnymi czynnikami były rosnące możliwości eksportowe wszelkich towarów tekstylnych na ogromny rynek Cesarstwa Rosyjskiego, szczególnie po wprowadzeniu w 1821 r. ochronnej taryfy celnej, a także zniesienie przywileju dla Prus przewozu sukna do Chin.

Hrabia Tadeusz Mostowski (1766–1842) – literat, publicysta, polityk, wydawca, minister spraw wewnętrznych Królestwa Polskiego

Rajd Rajmunda

W czasie wspomnianej wizytacji, w lipcu 1820 r., prezes RembIELIŃSKIEGO sporządził raport, w którym wymieniał czynniki, jakie zalecałyby o utworzeniu w Łodzi osady włókienniczej. Wskazał m.in. na dość rozległe tereny rządowe wokół miasta, korzystne warunki hydrograficzne w postaci wartkich rzeczek i strumieni, jakie istniejącymi już urządzeniami spiętrzającymi wodę, które łatwo można było przerobić na folusze, magle, farbiarnie itp. Ponadto istotne było położenie przy nowym trakcie, dobre zaopatrzenie w tanie surowce budowlane – drewno i cegłę, jak również obecność w okolicach wcześniej sprowadzonych kolonistów, w tym rzemieślników i robotników. No i wreszcie dążenie do „ożywienia tamtejszej okolicy, zapóźnionej do tychczas w rozwoju”. Trzy lata później RembIELIŃSKIEGO raportował już o budowie osady sukienniczej w Nowym Mieście oraz o rozpoczęciu budowy folusza na miejscu młyna Grobelnego.

agr

Gen. Józef Zajączek po klęsce Napoleona został mianowany przez cara Aleksandra I namiestnikiem Królestwa Polskiego, księciem i generałem piechoty. Urzędował w latach 1815–1826

Rajmund RembIELIŃSKI – prezes Komisji Województwa Mazowieckiego

INFO

W raporcie z lipca 1820 r. Rajmund RembIELIŃSKI zanotował: „(...) Udałem się do miasta Łodzi, równie jak Zgierz na tymże samym trakcie piotrkowskim, lecz nad inną rzeką, także wśród borów położonego: przez to zarobkowem stać się może miejscem. Przed trzema jeszcze laty wezbrawszy woda w rzece tamtejszej zniosta zupełnie młyn rządowy z upustem, który pod samym stał miastem, można by w tem miejscu dobry wybudować folusz, cegielnię wystawić i budującym się rękodzielnikom z bliskiego boru rządowego, który tam żadnej nie ma ceny, drzewa bezpłatnie udzielić (...)”.

Książę Franciszek Ksawery Drucki-Lubecki – polski polityk, minister skarbu Królestwa Polskiego w latach 1821–1830

II. SAMORZĄDOWY
KONGRES
KLIMATYCZNY
W ŁODZI

II Samorządowy Kongres Klimatyczny w Łodzi odbędzie się w dniach 17–19 maja 2023 r. w kompleksie EC1. Uczestnicy wydarzenia będą dyskutować o globalnych i unijnych politykach klimatycznych, sytuacji samorządów, kryzysie energetycznym, kosztach przeprowadzania zmian i o konkretnych rozwiązaniach, które można zaimplementować w najbliższej przyszłości. Współorganizatorem tegorocznej edycji kongresu jest Unia Metropolii Polskich oraz Orientarium ZOO Łódź, a strategicznymi partnerami: Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Europejski Komitet Regionów, Porozumienie Burmistrzów na Rzecz Klimatu i Energii, Bloomberg Philanthropies oraz Forum Energii.

W dniach 18–19 maja Łódź organizuje II Samorządowy Kongres Klimatyczny w EC1 z myślą nie tylko o debatach dla ścisłego grona ekspertów, ale także o włączeniu mieszkańców w to wydarzenie.

19 maja jest dniem szczególnie dedykowanym wszystkim zainteresowanym problematyką ochrony środowiska, w bardziej lub mniej konwencjonalnej formie.

■ **O godz. 12:00** w świat ekologicznych kulinariów zabierze uprzednio zgłoszonych mieszkańców **Karol Okrasa**, kucharz, podróżnik, dodający do tradycyjnej kuchni szczyptę nowoczesności; jak sam o sobie mówi – szczęściarz, który ze swojej pasji uczynił sposób na życie.

■ **O godz. 16:30** w odrestaurowanej fabryce Wigencja **Marcin Popkiewicz**, **prof. Szymon Malinowski** oraz **Szymon Bujalski**, twórcy i redaktorzy portalu Naukaoklimacie.pl, wytłumaczą wszystkim uczestnikom spotkania, dlaczego najwyższy czas panikować w kwestii klimatu i konieczności ochrony środowiska, w którym żyjemy.

Gorąco zachęcamy do udziału w tegorocznej edycji Samorządowego Kongresu Klimatycznego. Ostatnie chwile na rejestrację! Zapisy do 17 maja do godz. 15:00. Agenda oraz formularze rejestracyjne dostępne na stronie www.lodz.pl/kongres

WYPRAWA DO LASU

Z okazji 600. urodzin Łodzi na miejskich półkoloniach na najmłodszych łodzian czekać będzie rekordowa liczba miejsc – 15 000! Wszystko po to, aby z bogatej oferty wakacyjnych zajęć mogli skorzystać wszyscy chętni.

Leśne kąpiele

W Japonii leśne kąpiele cieszą się tak doskonałą opinią, że lekarze przepisują je na receptę. Nie chodzi tu bynajmniej o kąpiel w leśnych stawach, a o „zanurzenie się” w naturę. Innymi słowy o pełną wagę

słuchanie, obserwowanie, a nawet wachanie i dotykanie przyrody. Brzmi dziwnie? Nawet jeśli tak, ma bardzo dużo korzyści: pozwala się wyciszyć, zrelaksować i odzyskać energię. Dla dzieci to nie tylko doskonały sposób na poznanie świata, zasad panujących w leśnym ekosystemie czy zbliżenie się do natury, ale także okazja, by odpocząć od nadmiaru bodźców zewnętrznych, plastikowych zabawek i elektroniki.

Jak się przygotować?

Wybierając się do lasu, powinniśmy odpowiednio się ubrać – najlepiej w odzież zakrywającą ciało i wygodne buty nad kostkę. Zabierzmy też ze sobą kurtkę przeciwdeszczową i środek przeciwko kleszczom i komarom. Do plecaka koniecznie spakujmy prowiant, butelki z wodą, chusteczki i torbę na śmieci, a także latarkę i powerbank do telefonu. Przydać się może również podręczna apteczka.

Jeśli to pierwsza wyprawa dziecka do lasu, warto wcześniej porozmawiać o zasadach, których należy przestrzegać. Trzeba zachowywać się cicho i spokojnie, by nie spłoszyć zwierząt, a jeśli spotka się jakieś na swojej drodze, nie podchodzić blisko. Nie można zrywać i deptać roślin, śmiecić oraz oddalać się od opiekunów.

To podstawy, które każdy z nas pamiętać może jeszcze ze szkoły.

Co robić w lesie?

W odróżnieniu od pełnych atrakcji parków las jest miejscem, w którym dziecko może potrzebować naszej pomocy w zagospodarowaniu czasu. Przede wszystkim skierujmy jego uwagę na dźwięki, które słychać dookoła, oraz na różnorodność faktur, kształtów i kolorów. Weźmy lornetkę i poszukajmy ptaków ukrywających się wśród drzew albo przy pomocy lupy podziwiamy owady. Ciekawym pomysłem są aplikacje do sprawdzania nazw roślin lub do

rozpoznawania po śpiewie gatunków ptaków. Zamiast zrywać liście i kwiaty, warto wykorzystać aparat fotograficzny. Dzięki temu po powrocie będziemy mogli stworzyć specjalną kronikę leśnej wyprawy. **a.pe**

Uroczysko Lublinek

Jedno z ulubionych miejsc wypoczynku łodzian, którzy chętnie wybierają je na spacer i rowerowe wycieczki. Znajdują się tu stawy i podesty do spacerów, a ścieżki zaprojektowano w taki sposób, żeby prowadziły do najciekawszych zakątków lasu. W północnej części kompleksu umiejscowione są stawy Bielice, które stanowią miejsce lęgowe ptaków wodnych. Tutaj na pewno przyda się lornetka!

Las Łagiewnicki

Największy kompleks leśny w Łodzi. Najbardziej popularna jest przystań w Arturówku, ale warto wybrać się dalej, na wycieczkę wśród starych drzew, w tym ponad dwuwiekowych dębów. Spacerując, możemy trafić do Akademii Leśnego Przyjaciela, czyli przestrzeni, gdzie na tablicach edukacyjnych zamieszczono wiele ciekawych informacji dotyczących fauny i flory. Dodatkowo można podejrzeć owady w specjalnym hotelu oraz zobaczyć, jak wygląda paśnik.

Kto wie, może przy odrobinie szczęścia spotkacie także sarny? Nieco dalej znajdują się dwie drewniane kapliczki. Jedna z nich, kapliczka św. Antoniego, jest najstarszym łódzkim zabytkiem, a w jej wnętrzu kryje się niespodzianka – prawdziwe źródło! Ciekawostką jest także specjalny most dla wiewiórek, który powieszono nad ul. Okólną.

Las Ruda

To miejsce niezwykle ciekawe nie tylko pod względem przyrodniczym, ale też historycznym. Wśród ponad stuletnich sosen kryją się rezydencje i pensjonaty z końca XIX w. Najbardziej znanym jest nieruchomość, której dawny właściciel nadał imię swojej żony. Jeśli chcecie przekonać się, jak wygląda Willa Klara, koniecznie zawitajcie na ul. Letniskową 20.

600
LAT ŁODZI
EX NAVICULA NAVIS

**BUDŻET
OBYWATELSKI**

XI EDYCJA

**ZŁÓŻ SWÓJ PROJEKT!
ELEKTRONICZNIE 08.V - 29.V**

**DO ROZDYSPONOWANIA
29,8 MLN ZŁ**

ŁÓDZKI
BUDŻET
OBYWATELSKI
2023/24

WWW.LODZ.PL/BO

URODZINY FABRYKI AKTYWNOŚCI

W piątek, 19 maja, Fabryka Aktywności Miejskiej przy ul. Tuwima 10 obchodzi swoje pierwsze urodziny. Co udało się „wyprodukować” przez ten rok?

Jak zmienił się sposób funkcjonowania Biura Aktywności Miejskiej dzięki nowej siedzibie? O wszystkim opowie załoga Fabryki w najbliższy piątek – świętowanie urodzin zaplanowane jest w godz. 12:00–19:00. W programie znalazły się gry miejskie, oprowadzanie po budynku i rozmowy – o życiu, działaniu, współdecydowaniu

i zmianach. Oczywiście na lepsze!

Kolektor energii społecznej

Sama fabryka przy ul. Tuwima 10 powstała w 1881 r., produkowała osprzęt do maszyn włókienniczych. Od 2022 r. produkuje miejską aktywność – jest miejscem spotkań mieszkańców i realizacji działań organizacji pozarządowych. To w niej znajduje się centrum dowodzenia Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego i innych, partycypacyjnych działań miasta.

Kiedyś zasilana maszyną par-

ową o mocy 25 KM, dzisiaj działa na energię społeczną. – To zaangażowanie mieszkańców sprawia, że nasza praca ma sens. Dzięki nim wspólnie możemy zmieniać nasze miasto – mówi Katarzyna Dyzio, dyrektorka Biura Aktywności Miejskiej.

Farma wiatrowa

Celem Fabryki jest tworzenie warunków do rozwoju społecznych inicjatyw, dialogu, form współdecydowania. Właśnie po to w budynku zaprojektowano sale konferencyjne i warsztatowe oraz przestrzeń uniwersalną, sprawdzającą się zarówno jako galeria sztuki, jak i miejsce do rozmów, chociażby w ramach panelu obywatelskiego. – Aktywności nie da się wyprodukować, można jednak stworzyć dla niej warunki – dodaje Agata Kobylńska, wicedyrektorka Biura Aktywności. – Zależy nam, by mieszkańcy i mieszkanki

złapali wiatr w żagle, uwierzyli, że wspólna praca ma sens, powoduje zmianę. Tak, można powiedzieć, że jesteśmy fabryką wiatru, a nawet wichury.

Produkty i prototypy

W Fabryce pracują oddziały ds. Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego i Inicjatyw Mieszkańców, dziedzictwa łodzi, konsultacji społecznych, integracji cudzoziemców oraz jednostek pomocniczych, a także pełnomocniczki Pani Prezydent ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, dzieci i młodzieży czy równego traktowania i rzeczniczka ds. seniorów. To nie wszystko. Kilka razy w tygodniu sale zapelniają się dzięki inicjatywom mieszkańców i mieszkanki, np. dzięki warsztatom z obsługi telefonów dla seniorów i senierek,

spotkaniom podróżniczym z serii „dookoła świata”, działaniom na rzecz integracji cudzoziemców. A to tylko ułamek z niemal 300 wydarzeń zrealizowanych od początku istnienia Fabryki.

Urodziny Fabryki

Świętowanie pierwszych urodzin Fabryki rozpocznie się w piątek, 19 maja, o godz. 12:00. Program podzielony został na dwa równoległe bloki. W trakcie „rozmów z Fabryką” goście będą mieli możliwość porozmawiania z osobami odpowiedzialnymi za budżet obywatelski, Kronikę Miasta Łodzi czy wsparcie dla cudzoziemców.

W ramach „spotkania z Fabryką” zainteresowani będą mogli wziąć udział w oprowadzaniu po budynku lub sprawdzić się w roli urzędnika

w grze miejskiej. – To nasze pierwsze urodziny i chcielibyśmy, by każdy znalazł coś dla siebie. Zaplanowaliśmy oprowadzania dla młodzieży i dorosłych, gry miejskie dla rodziców i dziećmi oraz rozmowy dla tych, którzy chcieliby dowiedzieć się więcej o naszych działaniach lub się w nie zaangażować. O godz. 17:00 wspólnie pokroimy tort – wymienia Karolina Pawlik, koordynatorka i główna organizatorka urodzin.

DJH

Na gry miejskie obowiązują zapisy, zeskanuj kod QR.

PROGRAM:

BLOK: POROZMAWIAJ Z FABRYKĄ

GODZ. 12:00–13:30 – o Łódzkim Budżecie Obywatelskim, konsultacjach i inicjatywie lokalnej
GODZ. 13:30 – 15:00 – Kronika Miasta Łodzi, 600 słów na 600-lecie Miasta Łodzi – historia miasta w pigułce
GODZ. 15:00 – 16:00 – o tym, jak wspierać cudzoziemców
GODZ. 16:00 – 17:30 – organizacje pozarządowe i rada ds. rozwiązywania kryzysu bezdomności – czym są, co robią?

BLOK: SPOTKAJ FABRYKĘ

GODZ. 12:00 – 13:00 – oprowadzanie młodzieży
GODZ. 13:30 – 14:30 – oprowadzanie dorosłych
GODZ. 14:00 – gra miejska
GODZ. 15:00 – 16:00 – oprowadzanie dorosłych
GODZ. 16:00 – gra miejska
GODZ. 17:00 – tort urodzinowy
GODZ. 18:00 – gra miejska

WIĘCEJ SZCZEGÓŁÓW I PEŁNY PROGRAM WYDARZENIA ZNAJDZIESZ NA ŁÓDŹ.PL

SUDOKU ŁATWE

			5	2	7			
7	5		1		9		6	8
	1			4			2	
9								7
	4			6			3	
6								4
	6			7			1	
8	3		6		4		7	9
			2	8	3			

SUDOKU ŚREDNIE

			8			9		
	9		2			6	8	
3	7			9				
			7		6		3	4
		3				5		
8	1		3		4			
				6			5	2
	8	5			3		7	
		2			8			

SUDOKU ŚREDNIE

		6		8	2	9	3	
5	9						7	
2								1
8			1		7			
6								7
			5		4			9
9								3
	1						9	4
	2	7	6	9		1		

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

OGŁOSZENIA MIEJSKIE

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA PREZYDENTA MIASTA ŁODZI

o ustnym przetargu nieograniczonym (licytacji) na sprzedaż samodzielnych lokali mieszkalnych oraz samodzielnych lokali użytkowych, stanowiących własność Miasta Łodzi wraz z udziałem w prawie własności gruntu, usytuowanych w budynkach położonych w Łodzi przy:

- **ul. Emilii Plater 20, lokal użytkowy nr 4U**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00086152/0, obręb B-50, nr działki 240, powierzchnia działki 426 m², powierzchnia lokalu 35,95 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 3595/133730, **cena wywoławcza łączna 30 000 zł, wadium 3 000 zł;**
- **ul. Pabianickiej 27/29, lokal użytkowy nr 1U**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00076103/9, obręb G-2, nr działki 174, powierzchnia działki 1076 m², powierzchnia lokalu 9,66 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 0,001, **cena wywoławcza łączna 30 000 zł, wadium 3 000 zł;**
- **ul. Zachodniej 75*, lokal użytkowy nr 3U**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00089952/9, obręb S-1, nr działki 45, powierzchnia działki 993 m², powierzchnia lokalu 29,81 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 0,035, **cena wywoławcza łączna 150 000 zł, wadium 15 000 zł;**
- **ul. Zacisze 14, lokal użytkowy nr 1U**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00157917/0, obręb S-2, nr działki 103/9, powierzchnia działki 172 m², powierzchnia lokalu 17,97 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 1797/29855, **cena wywoławcza łączna 30 000 zł, wadium 3 000 zł;**
- **ul. Zacisze 14, lokal użytkowy nr 2U**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00157917/0, obręb S-2, nr działki 103/9, powierzchnia działki 172 m², powierzchnia lokalu 21,62 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 2162/29855, **cena wywoławcza łączna 40 000 zł, wadium 4 000 zł;**
- **ul. płk. Jana Kilińskiego 105*, lokal mieszkalny nr 27**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00062200/8, obręb S-6, nr działki 278, powierzchnia działki 1188 m², powierzchnia lokalu 36,48 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 0,015, **cena wywoławcza łączna 200 000 zł, wadium 20 000 zł;**
- **ul. Nawrot 77*, lokal mieszkalny nr 1/1A**, nr księgi wieczystej nieruchomości gruntowej zabudowanej LD1M/00083296/0, obręb W-24, nr działki 144, powierzchnia działki 855 m², powierzchnia lokalu 93,39 m², udział w częściach wspólnych nieruchomości 9339/87790, **cena wywoławcza łączna 450 000 zł, wadium 45 000 zł.**

*/ Zgodnie z zarządzeniem Nr 4216/VII/16 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi, zmienionym zarządzeniami Prezydenta Miasta Łodzi: Nr 7257/VII/17 z dnia 20 listopada 2017 r., Nr 3397/VIII/20 z dnia 28 lutego 2020 r. i Nr 6843/VIII/21 z dnia 26 marca 2021 r., budynki objęte zostały gminną ewidencją zabytków.

Sprzedaż lokali zwolniona jest z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2022 r. poz. 931, 974, 1137, 1301, 1488, 1561, 2180 i 2707 oraz z 2023 r. poz. 535 i 556).

Przetarg odbędzie się w dniu 22 czerwca 2023 r. o godz. 10:00 w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi, w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104, Duża Sala Obrad.

OGŁOSZENIE PREZYDENTA MIASTA ŁODZI O PRZETARGU zawierające szczegółowe informacje dotyczące przetargu wywieszane jest na tablicy ogłoszeń w siedzibie Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości UMŁ, w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 (IV p.). Ogłoszenie publikowane jest również na stronie internetowej pod adresami: <https://uml.lodz.pl/dla-biznesu/nieruchomosci-na-sprzedaz/sprzedaz-nieruchomosci/>, <https://nieruchomosci.uml.lodz.pl>, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.uml.lodz.pl/urzed-miasta/przetargi/sprzedaz-nieruchomosci/>.

Szczegółowe informacje dotyczące przetargu dostępne są również w siedzibie Wydziału Zbywania i Nabywania Nieruchomości UMŁ, w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104, (IV p., pok. 457a i 468) oraz pod numerem telefonu: (42) 638-43-31, 638-45-83.

ŻUŻLOWCY POJADĄ Z OUTSIDEREM

W sobotę, 20 maja, zawodnicy H. Skrzydłowska Orzeł zmierzą się w Rybniku z miejscowym ROW-em. Gospodarze po pięciu kolejkach mają na koncie tylko dwa punkty i z takim dorobkiem zamkają tabelę 1. Ligi Żużlowej. Łodzianie zdobyli do tej pory cztery „oczka” więcej i są na trzeciej pozycji. Początek konfrontacji z outsiderem o godz. 16:30.

Do tego starcia goście przystąpią po spotkaniu, które odbiło się szerokim echem w środowisku żużlowym. W piątej serii drużyna prowadzona przez Marka Cieślaka pojechała do Ostrowa Wielkopolskiego na mecz z Arged Malesą. To starcie zakończyło się po ośmiu biegach.

Deszcz i kontrowersje

Skrócenie zawodów było spowodowane opadami deszczu – tor z każdym wyścigiem był w coraz gorszym stanie. W obu ekipach dużo wcześniej pojawiły się jednak głosy, że mecz powinien zostać odwołany. Ostatecznie podjęto decyzję o rozpoczęciu rywalizacji, którą po ośmiu biegach zakończono. Przyjezdni prowadzili wówczas 26:21 i taki wynik wpisano do końcowego

protokołu. Na tym emocje się jednak nie skończyły. Wiele osób krytykowało publicznie nie tylko samą decyzję o rozpoczęciu spotkania, ale też sposób jej podjęcia. Przedstawiciele obu klubów sugerowali, że sędzia uległ naciskom osób trzecich, którym zależało na przeprowadzeniu zawodów. Wszelkie wątpliwości w tej sprawie miały być rozstrzygnięte na posiedzeniu Głównej Komisji Sportu Żużlowego, na które w trybie pilnym wezwano m.in. trenera Cieślaka oraz prezesa ostrowieckiego klubu, Waldemara Górskiego.

Komunikat GKSŻ

Po spotkaniu GKSŻ wydała oficjalny komunikat, z którego można się dowiedzieć, że „w dniu 11 maja 2023 r. w Grudziądzu odbyły się spotkania z osobami urzędowymi oraz przedstawicielami klubów, uczestnikami wydarzeń związanych z meczami pierwszej ligi, które odbyły się w Ostrowie Wlkp. w dniu 06.05.2023 r. oraz w Bydgoszczy w dniu 07.05.2023 r. GKSŻ zweryfikowała przebieg wydarzeń i nie znalazła podstaw do wszczęcia postępowania względem osób uczest-

niczących w posiedzeniu. Uczestnicy posiedzeń w pełni wyjaśnili sprawę i zgodnie podjęli decyzję, że nie będą więcej komentować wydarzeń, które miały miejsce podczas obu spotkań”.

Ze zmiennym szczęściem

W tej sytuacji sprawę meczu z Arged Malesą można uznać za zamkniętą i jedynie przypomnieć, że w tym skróconym spotkaniu punkty dla ekipy H. Skrzydłowska Orzeł zdobyli: Jakub Jamróg, Timo Lahti (po 6), Tom Brennan (5), Mateusz Dul, Niels Kristian Iversen (po 4) oraz Mateusz Tonder (1). Na mecz do Wielkopolski żużlowcy H. Skrzydłowska Orzeł pojechali po dwóch kolejnych występach na własnym torze. W ostatnim dniu kwietnia w spotkaniu czwartej ko-

lej - k i pokonali w Łodzi niemiecki Trans MF Landshut Devils, a cztery dni później w zaległym spotkaniu drugiej serii przegrali 43:47 ze Zdunkiem Wybrzeże Gdańsk. Dla podopiecznych Cieślaka była to druga porażka w bieżących rozgrywkach. Pierwszej doznali w Bydgoszczy, gdzie na inaugurację rozgrywek ulegli drużynie Abramczyk Polonia 41:49. Po tej wpadce wygrali w Poznaniu z ebe- be PSŻ 47:43.

ROW przed liderem

Po pięciu meczach łódzka ekipa ma więc na koncie trzy zwycięstwa i dwie porażki. Takim samym dorobkiem legitymuje się druga w klasyfikacji Arged Malesa. Po cztery „oczka” zgromadzili natomiast zawodnicy z Bydgoszczy, Poznania i Gdańska. Abramczyk Polonia i Zdunek Wybrzeże mają jednak jeszcze do rozegrania zaległe spotkanie z piątą kolejką. Na siódmej pozy-

cji jest Trans MF Landshut, a ósmą zajmuje ROW. Najbliższy rywal łódzkiej ekipy w miniony piątek odniósł pierwsze zwycięstwo w bieżących rozgrywkach. Zrobił to na własnym torze, gdzie wygrał ze Zdunkiem Wybrzeże 46:43 i zrównał się punktami z niemiecką ekipą, która w minionej kolejce przegrała u siebie 44:46 z prowadzącym w rozgrywkach zespołem Enea Falubaz Zielona Góra. Drużyna z województwa lubuskiego po pięciu kolejkach ma na koncie pięć zwycięstw. Szóste będzie próbowała odnieść w sobotnim starciu z Arged Malesą, a później przyjedzie do Łodzi na mecz z H. Skrzydłowska Orzeł (siódma kolejka, 27 lub 28 maja).

MD

FOT. H. SKRZYDLEWSKA ORZEŁ ŁÓDŹ

OGŁOSZENIA MIEJSKIE

PREZYDENT MIASTA ŁÓDZI

informuje, że w dniach od 10 maja 2023 r. do dnia 31 maja 2023 r. zamieszczone są na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łodzi, stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi oraz na stronie internetowej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi wykazy nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa położonych w Łodzi przy:

- **ul. Wojska Polskiego 180**, oznaczonej jako działka nr 133/3 w obrębie B-52, uregulowanej w księdze wieczystej nr LD1M/00119511/6 przeznaczonej w części o pow. 6,50 m² do udostępnienia pod lokalizację infrastruktury przesyłowej na okres do 3 lat;
- **ul. Wojska Polskiego 180**, oznaczonej jako działka nr 133/5 w obrębie B-52, uregulowanej w księdze wieczystej nr LD1M/00119511/6 przeznaczonej w części o pow. 6,50 m² do udostępnienia pod lokalizację infrastruktury przesyłowej na okres do 3 lat;
- **ul. Pomorskiej 246A**, oznaczonej jako działka nr 442/5 w obrębie W-13, uregulowanej w księdze wieczystej nr LD1M/00129468/2 przeznaczonej w części o pow. 0,50 m² do udostępnienia pod lokalizację infrastruktury przesyłowej na okres do 3 lat.

PREZYDENT MIASTA ŁÓDZI

informuje, że w dniach od 17 maja 2023 r. do dnia 07 czerwca 2023 r. wywieszony będzie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 oraz zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi (www.uml.lodz.pl) wykaz stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 1043/2023 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 09 maja 2023 r. w sprawie przeznaczenia do sprzedaży w drodze przetargu samodzielnych lokali mieszkalnych i samodzielnych lokali użytkowych usytuowanych w budynkach położonych w Łodzi, stanowiących własność Miasta Łodzi, wraz z udziałem w prawie własności gruntu oraz ogłoszenia ich wykazu.

Chciałyśmy po prostu wygrywać kolejne mecze!

Siatkarki ŁKS-u Commercecon Łódź od kilki dni cieszą się ze złotego medalu Mistrzostw Polski. Zostały mistrzyniami po raz trzeci w historii. Ten sezon był dla nich wyjątkowy. Zespół z Łodzi był niekwestionowanym liderem Tauron Ligi, dla którego nie było konkurencji. Kluczową rolę w play-offach odegrała młoda przyjmująca, Julita Piasecka, która na boisku musiała zastąpić kontuzjowaną Zuzannę Górecką. Zapytaliśmy ją, jak poradziła sobie z taką presją i co było kluczem do kolejnego sukcesu Łódzkich Wiewiór.

Łódź.pl: Przede wszystkim gratulujemy ogromnego sukcesu. Już chyba powoli wchodzi Pani w krew zdobywanie medali. ŁKS to Pani pierwszy seniorski klub, drugi sezon i drugi medal.

Julita Piasecka:
Bardzo dziękuję! Tak, to jest mój drugi medal i pierwszy klub, ale dopiero w tym sezonie miałam

roku udało się zdobyć to złoto. Szczególnie że borykałyśmy się z poważnymi kontuzjami.

Chyba szczególnie trudna była kontuzja Zuzanny Góreckiej w jednym z meczów finałowych. To właśnie Pani ją zastąpiła, dając świetną zmianę. Trudno było wyjść na parkiet w miejsce tak dobrej zawodniczki?

Na pewno się trochę stresowałam. Czy czułam jakąś presję? Tak, ale bardziej presję, którą nakładałam sama na siebie. Jeśli chodzi o drużynę, o dziewczyny, to bardzo mnie wspierały. Dzień wcześniej cały czas o tym

myślałam, starałam się jakoś uspokoić, ale też wiedziałam, że jak zrobię jakiś błąd, to nie będzie to koniec świata.

Kontuzja Zuzanny Góreckiej nie była pierwszą. Wcześniej drużyna musiała poradzić sobie z brakiem Klaudii Alagierskiej. Jak te problemy wpłynęły na zespół?

Na pewno kontuzja Klaudii była bardzo trudnym momentem. Klaudia jest bardzo ważną zawodniczką, dlatego wiedziałyśmy, że musimy jeszcze ciężiej pracować na treningach, że musimy jakoś „zakleić te dziury”. Wiedziałyśmy też, że chcemy także dla Klaudii wywalczyć ten medal.

Wróćmy do meczów finałowych. Po pierwszym starciu z Developresem kibice mogli łapać się za głowy. Z czego to wynikało? Bo przecież po bar-

dzo równym sezonie ŁKS był niekwestionowanym liderem rundy zasadniczej i nagle tak wysoka porażka.

Na pewno to był stres, jakaś presja. Taktycznie też nie do końca rozegraliśmy tego tak, jak powinniśmy. Nie stosowałyśmy się w 100% do naszych założeń. To nie był nasz najlepszy mecz, a dziewczyny z Rzeszowa zagrały z kolei bardzo dobrą siatkówkę.

A co było kluczem do tak dobrego sezonu? To trener Alessandro Chiappini tak „ustawił drużynę”?

Dokładnie tak! Ale ważne było też to, że w trudnych momentach i na co dzień nawzajem się wspierałyśmy. Chciałyśmy po prostu wygrywać kolejne mecze i to było najważniejsze. Stworzyłyśmy świetną i kompletną drużynę.

Żal Pucharu Polski? W tym roku nie udało się go zdobyć, a byłby komplet w klubowej gablocie.

Na pewno każda przegrana czegoś uczy. Puchar niestety nie jest nasz, ale wydaje mi się, że ten Mistrz Polski tak bardzo dużo dla nas znaczy, że całkowicie zmył gorycz tej porażki.

Wszyscy widzieliśmy piękny gest ze strony zespołu podczas dekoracji medalowej – transparent ze świętej pamięci trenerem Michałem Cichym. Rzeczywiście „czuwał” nad drużyną przez cały sezon? Przyglądał się „z góry”?

Wydaje mi się, że tak. Jest to bardzo możliwe. Ten metal to było jego marzenie. On był w ŁKS-ie od bardzo dawna, więc w tym mistrzostwie jest jego duża zasługa.

Myślamy już jest Pani przy kolejnym sezonie? Dopiero skończył się ten, więc na razie robię sobie małą przerwę.

A jaka jest szansa, że zostanie Pani w Łodzi? Rozmowy w tej sprawie już trwają?

Szansa jest duża, a rozmowy trwają.

Rozmawiał Jakub Bień
FOT.MAT.PRAS.

ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

13°C

Imieniny
obchodzą:
Bruno, Weronika,
Antonia, Paschalis,
Sławomir, Wiktor

17.05

CZWARTEK

14°C

Imieniny
obchodzą:
Aleksander, Eryk,
Aleksandra, Alicja,
Feliks, Klaudia

18.05

Rodzinne miasto

Chyba nie do końca prawdziwa jest teza o wielkiej wrogości pomiędzy Izraelem Poznańskim a Karolem Scheiblerem. Oto przykład z początków jego kariery. W 1859 r. nieduży zakład Poznańskiego produkował materiały za 6 tys. rubli, a kilka lat później już za 23 tys. rubli. Ważną decyzją było podjęcie współpracy z Karolem Scheiblerem. Izrael w 1865 r. wstąpił do Zgromadzenia Kupców m. Łodzi, by kilka lat później zostać komisjonerem

TWÓRCY ŁODZI PRZEMYSŁOWEJ

wyrobów bawełnianych fabryki Scheiblera, co pozwoliło mu sporo zarobić. Kiedy Poznański został przedstawicielem uznanego w Europie producenta, nawiązywał liczne kontakty i budował własną pozycję. Obaj panowie skorzystali na tej znajomości i darzyli się szacunkiem. W późniejszym okresie relacja ta miała już charakter współzawodnictwa, ale w duchu zdrowej konkurencji i zarabianiu kolejnych milionów!

UCZ SIĘ OD MOCNYCH

KRYMINAŁKI ZNAD ŁÓDKI

WYROK I EGZEKUCJA

W przedwojennej Polsce w szczególnych przypadkach sądzana była kara śmierci, a jeden z takich wyroków, zakończony egzekucją przez rozstrzelanie, wykonano w Łodzi 8 czerwca 1921 r. na dziedzińcu więzienia przy ul. Gdańskiej 13. Skazańcem był niejaki Mendel Garwacki, który dopuścił się morderstwa na osobie Kacpra Lewińskiego. Przedsięwzięto stosowne procedury i środki bezpieczeństwa poprzez czasowe wstrzymanie ruchu pieszego, kołowego i tramwajowego w rejonie ul. Gdańskiej, gdzie zaczęli gromadzić się gapię, ale wystawiono tam wzmocnione patrole policji pieszej i konnej. Do więzienia przyjechali prokurator, lekarz sądowy i rabin.

Pod wysokim parkanem podwórka ustawiło się 20 żołnierzy polowego pułku żandarmerii.

Na dany przez prokuratora znak dozorcę więzienną udali się po skazańca do celi śmierci nr 13 i padła standardowa formuła: „Już czas”. Mendel siedział na ławie w kącie celi, nie chciał wyjść i zapierał się, po czym łkał, wrzeszczał, tupał, gryzł oparcie krzesła, symulując obłęd. Strażnicy, łapiąc pod pachy, wyciągnęli go na podwórcę, gdzie na widok plutonu egzekucyjnego skazańca zaczął się trząść. Prokurator odczytał wyrok. Zarzucono mu na głowę czarną chustę i z trudem doprowadzono do słupka straceń, towarzyszył mu rabin odmawiający modlitwę. Na komendę „pal” rozległy się cztery strzały w pierś skazańca. Lekarz stwierdził zgon, a ciało na miejsce pochówku, gdzieś na Polesie Konstanyńskie, zabrał więzienny furgon.

ŁÓDZKIE GAWĘDY BURMISTRZOWIE W DOBIE PRZEMIAN

Akta miejskie podają, że w 1794 r. burmistrzem Łodzi był Piotr Drewnowicz. Po zwolnieniu go ze stanowiska i rozwiązaniu rady miejskiej zarządzeniem króla pruskiego Fryderyka II powołano na polizeibürgermeistera Łodzi najpierw niejakiego Sempfta, a wkrótce po nim Józefa Aufschlaga, oficera armii pruskiej, który zapisał się w pamięci łodzian jako człowiek bezwzględny i pazerny. Podczas rządów pruskich zgromadził w Łodzi niemały majątek. Po zmianie sytuacji na froncie i klęsce Prus Aufschlag oddał się do dyspozycji nowego wło-

darza miasta - Tomasza Jeżewicza, który mianował go dowódcą oddziału gwardii narodowej, co wywołało konflikt w mieście. Były bürgermeister, nie mając oparcia w nowym burmistrzu, Szymonie Szczawińskim, wyjechał w nieznanym kierunku. Od 19 lutego 1819 r. do sierpnia 1826 r., w ważnym dla Łodzi okresie przemian, na fotelu burmistrza zasiadał Antoni Czarkowski, były oficer 4. Pułku Strzelców Konnych. W 1826 r. pod naciskiem bogatszych, niemieckich sfer Łodzi odwołano go z urzędu, mianując na to stanowisko Karola Tan-

germanna, który kierował miastem przez kilkanaście lat w dynamicznym okresie transformacji gospodarczej.

Pieczęć m. Łodzi z 1826 r.

W 1841 r. Łódź otrzymała prawa miasta gubernialnego, a dawny burmistrz przyjął tytuł prezydenta. Do jego kompetencji nale-

żały sprawy administracyjne i policyjne, a w finansach miał doradców w osobach pięciu honorowych radnych magistratu.

Pierwszym prezydentem Łodzi został właśnie ostatni burmistrz, Karol Tangermann, i pełnił tę funkcję do chwili swojej śmierci, czyli do 12 sierpnia 1844 r.

Pieczęć m. Łodzi z 1842 r.

A KARGUL Z MIASTA ŁÓDZI POCHODZI!

18 maja 1905 r. w Łodzi urodził się Władysław Hańcza - znany aktor filmowy i teatralny, pedagog. Pochodził z rodziny włókienników i naprawdę nazywał się Władysław Tosik.

W 1924 r. złożył maturę w Gimnazjum im. ks. I. Skorupki w Łodzi. Początkowo miał być inżynierem włókiennikiem, ale sprawy rodzinne przeszkodziły mu w wyjeździe na studia do Belgii. Zdecydował się więc na studia filozoficzne i polonistyczne na Uniwersytecie Poznańskim, a od 1927 r. rozpoczął naukę w Szkole Dramatycznej przy tamtejszym Teatrze Polskim. Zadebiutował jako

KARTKA Z KALENDARZA

Władysław Hańcza jako Kargul w filmie „Sami swoi”

aktor na poznańskiej scenie w „Nocy listopadowej” wg Wyspiańskiego. Do wybuchu wojny wy-

stępował na deskach wielu teatrów - w Poznaniu, Katowicach, Toruniu, Łodzi i Warszawie, gdzie miał grać w Teatrze Narodowym.

W czasie okupacji pracował jako magazynier, a po upadku powstania warszawskiego został wywieziony do obozu pracy. Po powrocie do kraju występował w Teatrze Wojska Polskiego w Łodzi, a od 1948 r. na długie lata związał się z Teatrem Polskim w Warszawie.

Hańcza był również lektorem Polskiej Kroniki Filmowej i wykładawcą stołecznej PWST. Popularność przyniosły mu role filmowe - zagrał w niemal 40 obrazach kinowych i serialach telewizyjnych. Prawdziwą sławę zdobył dzięki komediowej trylogii S. Chęcińskiego: „Sami swoi” (1967), „Nie ma mocnych” (1974), „Kochaj albo rzuć”, jak również po znakomitej roli Macieja Borzyny w „Chłopach” w reż. J. Rybkowskiego.

Jego drugą żoną była popularna aktorka, Barbara Ludwiżanka. Władysław Hańcza zmarł 19 listopada 1977 r. na skutek niespodziewanej choroby.

GALERIA ŁÓDZKICH KAMIENIC I DETALI

Detale architektoniczne na fasadzie kamienicy przy ul. Radwańskiej 31

ŁÓDŹ.pl
DŁA SIEDMIA | DŁA BRODZI | DŁA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie w piątek
19 maja